

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๐ ๓๓๗/๒

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหามักตบชวา

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปรายชื่อข้อมูลการดำเนินการ การบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหามักตบชวา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการปกครองแจ้งว่า รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหามักตบชวาให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งได้กำหนดมาตรการในการดำเนินการเป็น ๒ มาตรการ คือ มาตรการในการกำจัด (เก็บใหญ่) ระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน (ตุลาคม ๒๕๕๙ - มีนาคม ๒๕๖๐) และมาตรการในการป้องกัน (เก็บเล็ก) ดำเนินการภายหลังการกำจัด (เก็บใหญ่) แล้วเสร็จ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จังหวัดสกลนคร จึงขอให้อำเภอประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ดำเนินการขุดลอกคูคลองและจัดเก็บมักตบชวาอย่างต่อเนื่อง ตามแผนงานและกรอบระยะเวลาที่กำหนดให้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหามักตบชวา เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณภดล จารุพงศ์)

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร

กลุ่มงานปกครอง

โทร ๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑, ๐-๔๒๗๑-๖๖๓๗

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้า น้อมกระหม่อม รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมมิได้”

สรุปข้อมูลการดำเนินการ การบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาฝักตบขวา

1. ความเป็นมา

1.1 คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2558 นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการขุดลอกคูคลองทั่วประเทศ โดยเฉพาะการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำไปแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2559 กระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายให้พิจารณาจัดทำแผนงานโครงการบูรณาการหน่วยงานราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องที่มีเครื่องมือเครื่องจักรกลในการกำจัดฝักตบขวาและวัชพืช รวมทั้งภาคประชาชนร่วมกันดำเนินการและบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

1.2 รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้มีบัญชาในคราวการประชุมติดตามงาน ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 ณ ทำเนียบรัฐบาล มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดย กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการแก้ไขปัญหามันตบขวาในแม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำสาธารณะ ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำปิดและแหล่งน้ำเปิด รวมถึงบริเวณพื้นที่เหนือเขื่อนต่าง ๆ ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. โครงสร้าง/บุคลากร ผู้รับผิดชอบ

2.1 กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ในการกำหนดแผน/แนวทางการดำเนินการ รวมทั้งบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาฝักตบขวา โดยมี รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการ และมีอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.3 รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะประธานคณะกรรมการ/กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามันตบขวา 2 ระดับ ดังนี้

(1) คณะกรรมการระดับส่วนกลางปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้แทน ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นเลขานุการ

(2) คณะกรรมการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน โดยมีปลัดจังหวัด นายอำเภอ ร่วมเป็นคณะทำงาน และโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นเลขานุการ

3. การกำหนดแนวทางการดำเนินการ

3.1 กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง มีหนังสือแจ้งจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการกำจัดฝักตบขวาในแหล่งน้ำตามแผนการกำจัดฝักตบขวา ประจำปี 2559

3.2 กรมโยธาธิการและผังเมือง มีหนังสือแจ้งจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลฝักตบขวาที่มีอยู่ในแหล่งน้ำปิด และคูคลอง แม่น้ำในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยมอบหมายให้อำเภอประสานหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ สืบหาข้อมูลและจัดทำแผนดำเนินการกำจัดฝักตบขวาในแหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 200 ไร่ และคูคลองที่มีขนาดความกว้างระดับน้ำเฉลี่ยตั้งแต่ 20 เมตร ลงมา จัดส่งข้อมูลผ่านนายอำเภอพิจารณาเห็นชอบรับรอง และส่งให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด รวบรวมนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในหนังสือแจ้งกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อสรุปรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

4. แนวทาง/มาตรการในการแก้ปัญหา

4.1 จัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

(1) การดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง (แม่น้ำสายหลัก) ประกอบด้วย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงาน (กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า) และ กรุงเทพมหานคร โดยจัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการกำจัดผักตบชวาในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางตอนล่าง ดังนี้

กรมโยธาธิการและผังเมือง - รับผิดชอบแม่น้ำแม่กลอง (จากเขื่อนแม่กลอง - อ่าวไทย) และแม่น้ำท่าจีน (จากประตูน้ำโพธิ์พระยา จ.สุพรรณบุรี - อ่าวไทย)

กรมชลประทาน - รับผิดชอบแม่น้ำท่าจีนบางส่วน แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำนครนายก รวมถึงแหล่งน้ำ คู คลองที่ขึ้นทะเบียนเป็นของกรมชลประทาน

กรมเจ้าท่า - รับผิดชอบแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรีและคลองที่เชื่อมกับแม่น้ำน้อย และแม่น้ำป่าสัก บางส่วน

กรุงเทพมหานคร - รับผิดชอบแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนที่ไหลผ่านกทม. ระยะทางประมาณ 33 กม. และคลองสาขาต่างๆ ในพื้นที่

(2) การดำเนินการในระดับจังหวัด (แม่น้ำสายรองและแหล่งน้ำปิด)

ในส่วนนี้กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่ง ที่ 1017/2559 ลงวันที่ 23 กันยายน 2559 แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหาผักตบชวาในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ เป็นคณะทำงาน โดยมีโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นเลขานุการ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้มอบหมายหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดรับผิดชอบ ดังนี้

2.1) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดรับผิดชอบการสำรวจข้อมูลและจัดทำแผนการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำ คู คลอง ที่มีความกว้าง (ที่ระดับผิวน้ำเฉลี่ย) มากกว่า 20 เมตร และแหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่มากกว่า 200 ไร่ขึ้นไป

2.2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการสำรวจข้อมูลและจัดทำแผนการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำ คู คลอง ที่มีความกว้าง (ที่ระดับผิวน้ำเฉลี่ย) น้อยกว่า 20 เมตร และแหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 200 ไร่ลงมา

2.3) สำหรับแหล่งน้ำที่มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลเป็นการเฉพาะ มอบให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการ เช่น พื้นที่บริเวณเหนือเขื่อน อ่างเก็บน้ำ หรือทางน้ำที่ได้มีการออกประกาศให้กรมชลประทาน หรือ กรมเจ้าท่า เป็นผู้ดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น

4.2 มาตรการในการดำเนินการแก้ไขปัญหาผักตบชวา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

มาตรการในการกำจัด (เก็บใหญ่) ให้หน่วยงานรับผิดชอบแผนในการดำเนินการของจังหวัดและกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้แก่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า และหน่วยงานในระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น บูรณาการร่วมกันแบบประชารัฐร่วมใจในการจัดเก็บผักตบชวาตามแผนปฏิบัติการได้วางไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ตุลาคม 2559 - มีนาคม 2560)

มาตรการในการป้องกัน (เก็บเล็ก) ได้พิจารณากำหนดแนวทางไว้ ดังนี้

1. จังหวัดและอำเภอจะต้องเน้นย้ำและกำชับติดตามให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำการเก็บผักตบชวาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่เพื่อป้องกันมิให้ผักตบชวามีการเติบโตและขยายพันธุ์อีก โดยต้องทำเป็นภารกิจประจำทุกสัปดาห์และรายงานผลดำเนินการให้อำเภอและจังหวัดทราบ

2. การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องของผักตบชวาแก่ประชาชนในท้องที่ ได้ทราบว่ามี การขยายพันธุ์และเติบโตอย่างรวดเร็วอย่างไร การจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ ร่วมสร้างจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาผักตบชวา การดูแลรักษาแหล่งน้ำและการส่งเสริมความรู้ในการกำจัดผักตบชวาไปใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำหัตถกรรมที่นบ้านจากผักตบชวา ฯลฯ

3. การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการกำจัดผักตบชวา (เก็บเล็ก) ให้กับท้องถิ่น เช่น เรือพาย เครื่องมือในการย่อยผักตบชวา เพื่อสามารถนำไปเลี้ยงสัตว์และทำปุ๋ย

5. ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการกำจัดผักตบชวา

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 มกราคม 2560)

กรมการปกครอง ได้ประสานข้อมูลผลการดำเนินการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชใน 76 จังหวัด ของ กรมโยธาธิการและผังเมือง พบว่ามีปริมาณการกำจัดผักตบชวาและวัชพืช จำนวน 3,820,592 ตัน คิดเป็นร้อยละ 61.57 ของปริมาณผักตบชวาที่สำรวจได้ ซึ่งจังหวัดที่ไม่มีผักตบชวา ได้แก่จังหวัดพังงาและภูเก็ต

6. บทบาทของนายอำเภอในพื้นที่

6.1 ประสานงานและสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เช่นส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ภาคประชาชน ภาคเอกชน

6.2 ดำเนินการและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมมือกับประชาชนในหมู่บ้าน กำจัดผักตบชวาในลำห้วย ลำธารตามศักยภาพ

(2) สร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน เพื่อไม่ให้มาสารเคมีมาใช้ในการดำเนินการ เพราะจะทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ

(3) แก้ไขปัญหา กรณีเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินการไม่เหมาะสม เช่น ประสานขอรถจาก หน่วยงานมาสนับสนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) แก้ไขปัญหา ความขัดแย้งหรือต่อต้านจากประชาชน เช่น กรณีไม่ยินยอมให้เครื่องจักรของ หน่วยงานราชการเข้าดำเนินการในแหล่งน้ำถูกล้อมรอบโดยที่ดินเอกชน

*****

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง
วันที่ 31 มกราคม 2560